

O způsobu vysluhování svatého přijímání

Následující instrukce zasláná biskupským konferencím, aby ji uvážily hlubokým a pozorným zkoumáním, nabyvá veřejného práva, čímž se všem zřejmě ukazují základ a zvláštní znaky, na kterých spočívá důvod jednání Apoštolského stolce.

INSTRUKCE

Slavením PAMÁTKY PÁNĚ církev samotným obřadem dosvědčuje víru a klanění Kristu, který je přítomen v oběti a dává se za pokrm těm, kteří mají účast na eucharistickém stole.

Proto je jejím velkým zájmem, aby se Eucharistie co nejdůstojněji a nejplodněji slavila a lidé se jí účastnili, když neporušeně uchovává tradici, která nás dosahuje jakýmsi postupem a jejíž bohatství se přenáší do praxe a života církve. Historickými dokumenty se totiž potvrzuje, že posvátná Eucharistie se slavila a přijímala rozmanitými způsoby. V naší době se také do slavení téže Eucharistie jako obřadu zavedly četné a závažné změny, a tak více vyhovuje duchovním a psychologickým potřebám dnešních lidí. Do samotné církevní kázně se také dostalo přijímání pod obojí způsobou chleba a vína, které kdysi bylo pro latinský ritus běžné a pohnutím se vytratilo. Stav, který tak nastal, se rozšířil všude již v době Tridentského sněmu, který jej schválil dogmatickou naukou a hájil jako vhodný vzhledem k podmínkám té doby.

Obnovou těchto způsobů se znamená eucharistické hostiny a všestranné naplnění Kristova příkazu stalo zřetelnějším a živějším. Avšak plnější účast na slavení Eucharistie, naznačená svatým přijímáním, v těchto posledních letech zároveň tu a tam vyvolala touhu po návratu ke zvyku, aby se eucharistický Chléb kladl do ruky věřícího a ten si jej pak sám při přijímání vložil do úst.

ciho a ten si jej pak sám při přijímání vložil do úst.

Ba dokonce v některých společenstvích a na některých místech začal ten ritus (totiž podávání na ruku) tak být prováděn, ačkoli od Apoštolského stolce k tomu nebylo předem dosaženo schválení, a to někdy tak, že věřícím scházela vhodná příprava.

Ze starého zvyku věřících je ovšem pravda, že tento božský pokrm bylo kdysi dovoleno přijímat do ruky a lidé si jej sami vkládali do úst a také v raných dobách Nejsvětější svátost z místa, kde se konala posvátná bohoslužba, nosili s sebou nejspíše proto, aby ji požíli jako viaticum, kdyby snad pro vyznání víry museli nasadit život.

Přece však předpisy církve a svědectví Otců hojně dosvědčují velmi velikou úctu a nejvyšší opatnost vzhledem k nakládání s posvátnou Eucharistií. Neboť „nikdo... ono Tělo nejlí, aniž by ho nejprve uctil“, a každý je ohledně jeho přijímání napomínán: „...je přijmi; dej pozor, aby ti z něho nic nepřišlo nazmar.“ „Je to totiž Tělo Kristovo.“

Mimo to péče a služba Těla a Krve Páně vysluhovatelům svátostí nebo lidem k tomu pověřeným ukládá přímo zvláštním způsobem: „Když pak ten, který je v čele, vysloví modlitby a všechen lid odpoví zvoláním, ti, kterým se u nás říká jáhni, Chléb a Víno s vodou, nad nimiž bylo proneseno díkůvzdání, rozdělují každému z přítomných, aby na nich měli účast, a odnášejí je k nepřítomným.“

Proto posláním donášet Nejsvětější svátost nepřítomným bylo brzy **světeno pouze posvěceným služebníkům** z toho důvodu, aby se opatrněji dbalo na náležitou úctu ke Kristovu Tělu a na potřeby věřících. Když v následující době byla **hlouběji prozkoumána pravda o eucharistickém tajemství, jeho hodnotě a o Kristově přítomnosti, z naléhavého smyslu jednak pro úctu k této Nejsvětější svátosti, jednak pro pokoru, s níž je zapotřebí ji přijímat, byla zavedena praxe, aby sám služebník proměněného Chleba kladl částku na jazyk přijímajících.**

Tento způsob rozdělávání svatého přijímání (totiž do úst) musí s obecným přihlednutím k dnešním okolnostem církve být zachován nejen proto, že se zakládá na zvyku předávaném po mnoho staletí, ale především proto, **že znamená úctu věřících k Eucharistii.** Takováto praxe však nic neubírá na důstojnosti osoby těm, kteří přistupují k tak veliké svátosti, a patří k připravenosti, která se vyžaduje k co nejplodnějšímu způsobu přijetí Těla Páně.

Tento způsob úcty naznačuje, že se tu nepřijímá „obecný chleba a nápoj“, ale Tělo a Krev Páně, jehož mocí „lid Boží má účast na dobrech velikonoční oběti, obnovuje novou smlouvu, uzavřenou Bohem s lidmi jednou v Krvi Kristově, a ve víře a naději předobrazuje a předchází eschatologickou hostinu v království Otce“.

Mimo to při tomto jednání (totiž podávání do úst), které se již má považovat za ustálené, se účinněji sřežíme, aby se svaté přijímání, kterému náleží úcta, **rozdělovalo slušně a důstojně, aby se zabránilo profanaci eucharistických způsobů**, v nichž je „jedinečným způsobem přítomen úplný a celý Kristus, Bůh a člověk, podstatně a neustále“, a nakonec ať se na ně dává pozor **s pečlivou starostlivostí, kterou církev vždycky doporu-**

čovala ohledně úloмок proměněného Chleba: „Co totiž necháš upadnout, to považuj za újmu na jednom ze svých vlastních údů.“

Proto když několik málo biskupských konferencí a někteří jednotliví biskupové požádali, aby na jejich územích byla dovolena praxe klást proměněný Chléb do rukou věřících, papež nařídil, aby byli jednotlivě dotázáni všichni biskupové latinské církve, co soudí o vhodnosti zavedení takového ritu. Změna totiž ve věci takové závažnosti, která spočívá na starobylé a úctyhodné tradici, kromě toho, že je to věc církevní kázně, může s sebou nést nebezpečí, která snad vzejdou z nového způsobu vysluhování svatého přijímání a kterých se obáváme, aby se totiž nedostalo buď k umenšení úcty k velebné Svátosti oltářní, nebo k profanaci téže svátosti, nebo k porušení pravé nauky.

Proto byly biskupům předloženy tři otázky, na které do 12. dne minulého měsíce března bylo odpovězeno následovně:

1. Myslíte, že by se mělo vyhovět přání, aby se kromě tradičního způsobu povolil také ritus přijímání svatého přijímání do ruky?

Ano: 567.

Ne: 1233.

Ano s výhradou: 315.

Neplatné hlasy: 20.

2. Souhlasíte, aby se nejprve daly experimenty tohoto nového ritu v malých komunitách se souhlasem místního ordináře?

Ano: 751.

Ne: 1215.

Neplatné hlasy: 70.

3. Domníváte se, že by bylo v budoucnu vhodné, aby věřící po dobře uspořádané katechetické přípravě přijímali tento nový ritus podle libosti?

Ano: 835. Ne: 1185. Neplatné hlasy: 128.

Z došlých odpovědí je tedy zřejmé, že naprostá většina biskupů soudí, že **dnešní kázeň**

Pokračování na str. 2

Maria se vrací do Švédska

Rudolf Grulich

V poslední době se po celých staletích opět začínají ve švédských protestantských chrámech objevovat obrazy Panny Marie. V dómě ve městě Skara, kde od dob reformace nebyla socha Panny Marie, instaloval františkán Verecund Scheffel před dvěma roky věrnou kopii milostného obrazu Panny Marie z Marienthalu v Porýní. Po pádu

komunismu přinesl bratr Verecund pod heslem *S Marií budujeme mosty* obraz Panny Marie do Petrohradu a tří baltských rebublik. Jeden švédský přítel jej vyzval, aby podnikl ekumenické kroky a navázal na dávnou františkánskou tradici ve Švédsku. O instalaci mariánského obrazu ve Skaře informoval švédský tisk.

V první výročí této události byl bratr Verecund opět pozván do Skary. Nyní přijala obraz Panny Marie ve Stockholmu sama švédská královna, která pozvala františkána na soukromou audienci. (Viz obr. vlevo) Bratr Verecund představil svůj ekumenický apoštolát v brožurách *S Marií stavíme mosty*, *Marienthal na Východě* a *María ve službách smíření*. Informoval o tom také švédskou královnu, které během rozhovoru projevila velký zájem o ekumenickou práci. Františkán věnoval královně Sylvii rumunskou ikonu malovanou na skle a korunní mariánskou ikonu. Bratr Verecund informoval obšířně královnu o činnosti svého řádu, který před reformací hrál ve Švédsku velkou roli, a také o znovuprobuzení mariánské úcty ve Švéd-

Švédská Madona, 13. stol., řezba

sku, které zůstávalo v některých oblastech i po reformaci mariánsky orientováno. Vyprávěl královně o velkém švédském teologu Mathiasii Övedsonovi, který studoval v Praze a který v jednom komentáři k Ave Maria nazývá Marii naši zvláštní Patronkou a Ochránkyní. Mathias byl dříve učitelem sv. Brigity Švédské, v jejichž zjeveních tvoří Maria vedle utrpení Páně druhý hlavní pilíř. Není proto divu, že mnohá kázání, která je možno obdržet ve Valdseně, mají za téma Pannu Marii. Je to patrné i na korouhvi sv. Brigity, kde na jedné straně je zobrazen božský Trpitel a na druhé straně Matka Boží.

Ve švédském výtvarném umění převládala Madona jako trůnící královna s Dítětem na klíně. V 15. století se objevuje také motiv ochranného pláště Panny Marie. I po reformaci zůstává Maria objektem výtvarného umění, jak o tom svědčí obraz Kořen Jesse v Sabyi ve Västamlandu z r. 1637. Zde jsou všechny postavy shromážděny kolem nebeské Královny, která má korunu a žezlo.

Verecund uzavírá svůj výklad citátem z romantického básníka Peera Daniela Amadea Atterbooma, který napsal r. 1807: *Ó svatá, shlédni na mne, který jsem padl do prachu. Přednes Mesiáši prosby mého srdce!*

Z Kirche heute 12/97 přeložil
-IŠ-

Pozn.: Dr. Rudolf Grulich je ředitelem institutu pro církevní dějiny Čech, Moravy a Slezska v Königsteinu a čestným profesorem církevních dějin v Giesenu.

O způsobu vysluhování (svatého) přijímání – pokračování ze str. 1

nemá být nikterak měněna, ba kdyby se změnila, pak to bude urážet někde cit, někde projevy duchovní úcty těchže biskupů a většiny věřících.

A tak papež, pozorný k připomínkám a radám těch, které „Duch svatý ustanovil, aby jako biskupové řídili“ Církev, rozhodl, aby se kvůli závažnosti věci a vzhledem k důležitosti uváděných důvodů **neměnil dávný přijatý způsob vysluhování svatého přijímání věřícím** (do úst).

Proto Apoštolský stolec náležitě napomíná biskupy, kněze i věřící, aby byli pečlivě poslušni platného a znovu potvrzeného ustanovení (podávat do úst) a přihlédlí buď k úsudku vynesenému většinou katolického episkopátu, nebo k formě, kterou užívá dnešní ritus posvátné liturgie, nebo konečně k obecnému dobru samotné církve.

Jestliže se ovšem někde již rozmohla opačná praxe, tedy kladení přijímání do rukou, týž Apoštolský stolec, aby pomohl biskupským konferencím plnit pastýřskou povinnost, často velmi obtížnou kvůli dnešnímu stavu věcí, světuje konferencím tíži a břemeno posouzení jednotlivých zvláštností, jsou-li nějaké, jen když se však zabrání jakémukoli nebezpečí, aby nepronikal nedostatek úcty nebo nesprávné názory o Nejsvětější svátosti a aby také nepředvídaně nevystávaly jiné nevhodnosti.

Ať nadále v těchto případech biskupské konference za účelem správného pořádání takového praxe vhodně po předchozím moudrém zkoumání přijmou rozhodnutí, které je třeba vynést dvoutřetinovou většinou kladných hlasů. Tato rozhodnutí pak ovšem předloží Svatému stolci pro nutné potvrzení, spo-

lu s pečlivým výkladem zvláštností, které daly podnět k jejich přijetí. Svatý stolec jednotlivé případy důkladně zvaží, pamětliv spojení, které váže církev na různých místech mezi sebou nebo každou z nich s církví všeobecnou, k pokroku společného dobra a společného povznesení a ke vzrůstu víry a zbožnosti, která pramení ze vzájemného příkladu.

Tato instrukce, která byla sepsána na zvláštní příkaz papeže Pavla VI., byla jím řádně schválena mocí apoštolské autority 28. dne měsíce května, roku 1969 a on také stanovil, aby byla dána na vědomí biskupům prostřednictvím předsedů biskupských konferencí.

Aniž by cokoli bylo na překážku.

V Římě 29. dne měsíce května, roku 1969.

BENNO kard. GUT, prefekt
H. BUGNINI, sekretář